

22. 3. 2023

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novelizace ZOK: diskvalifikace členů volených orgánů a jejich evidence

Jak zjistíte, že člen statutárního orgánu obchodní korporace nemůže vykonávat svoji funkci a byl diskvalifikován? Od 1. 7. 2023 tuto informaci zjistíte snadněji než doposud!

Již na konci září roku 2022 schválila poslanecká sněmovna zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků.^[1] Tento zákon kromě zákona o obchodních korporacích (dále **ZOK**) novelizuje např. i zákon o veřejných rejstřících a zákon o živnostenském podnikání. Tento vládní návrh zákona transponuje směrnici EU o digitalizaci do našeho právního řádu a zavádí několik novinek, kterými se zásadně mění postavení členů volených orgánů obchodních korporací. Novela v této části je účinná již od 1. 7. 2023.^[2]

Jaké novinky a změny postavení členů volených orgánů obchodních korporací (dále **OK**) a výkonu jejich funkce tato novelizace přinese si můžete přečíst v následujících odstavcích.

Pozadí novelizace

Z jakého důvodu se zákonodárce rozhodl změny zavést? Z důvodové zprávy lze vyčíst, že návrh zákona reaguje na dva hlavní problémy. Prvním je nutnost transpozice směrnice o digitalizaci^[3], jejíž cílem je umožnit plně elektronické založení kapitálových společností; druhým problémem je nedostatečná evidence informací ve veřejných rejstřících.^[4]

Stávající právní úprava

Výkon funkce člena voleného orgánu obchodní korporace, který je v současné podobě definovaný v ZOK v § 46^[5], je vázán na podmínku provozování živnosti a podmínku bezúhonnosti podle zákona o živnostenském podnikání.^[6] Tyto podmínky jsou však v rozporu se skutečností, že jsou obchodní korporace často zakládány i s jiným záměrem, než jen živnostensky podnikat (např. je jejich záměrem spravovat vlastní majetek nebo vykonávat činnost ve veřejném zájmu). Z tohoto důvodu vládní novela vypouští povinnost bezúhonnosti, kterou nalezneme v § 6 odst. 2 zákona o živnostenském podnikání.

Dalším nedostatkem staré právní úpravy je i úplná absence jakékoliv veřejné evidence, která by obsahovala informace o osobách, u kterých je zjištěna překážka výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace.

Novelizace překážek výkonu funkce členů volených orgánů OK

Jak již bylo řečeno, doposud se překážky výkonu funkce členů volených orgánů obchodních korporací rovnaly překážkám pro provozování živnosti. Novela ZOK však toto ruší a nově do § 46 odst. 1 vkládá překážky, pro které nebude možno funkci člena orgánu vykonávat. Konkrétně se jedná o následující překážky:

Podle § 46 odst. 1 písm. a) se stanovuje překážka výkonu funkce **z důvodu existence rozhodnutí**

veřejné moci (vydané buď soudem nebo správním orgánem), které zakazuje vykonávat funkci člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu právnické osoby. V praxi se zejména jedná o rozhodnutí o vyloučení z výkonu funkce člena statutárního orgánu podle § 63 a násl. ZOK, rozhodnutí soudu ukládající trest zákazu činnosti člena orgánu nebo podobné pravomocné rozhodnutí správního orgánu. Je důležité také zmínit, že s ohledem na princip loajality a vzájemné spolupráce členských států EU se považuje za překážku výkonu funkce i obdobné rozhodnutí státních orgánů jiných členských států EU a Evropského hospodářského prostoru či takto uložený zákaz rozhodnutím mezinárodní organizace. Tento pododstavec také zmiňuje již uložený zákaz činnosti související s podnikáním, který odpovídá předmětu podnikání nebo činnosti organizace.[\[7\]](#)

Následně pak podle stejného paragrafu písm. b) je stanoveno, že **i rozhodnutí jiných států, než které jsou zmíněny pod písmenem a) o zákazu výkonu funkce člena orgánu OK může představovat překážku výkonu této funkce v ČR.** Zde je důležité podotknout, že splnění této podmínky bude případně přezkoumáno v soudním sporu, avšak nikdy nebude přezkoumáváno v samotném rejstříkovém řízení.[\[8\]](#)

Pod písmenem c) prvního odstavce § 46 je pak stanoveno, že **překážkou výkonu funkce člena OK je i odsouzení za vybrané trestné činy jak v ČR, tak v zahraničí.** Tato překážka je na dobu, než dojde k zahlazení odsouzení. Uvedené trestné činy v § 46 odst. 1 písm. c) byly vybrány s ohledem na povahu výkonu funkce člena volených orgánů OK. Logicky se tak jedná o trestné činy páchané typicky nebo výlučně v souvislosti s podnikatelskou činností (jako např. dotační podvod - § 212 TZ nebo lichva - § 218), úpadkové trestné činy (§222-227 TZ), daňové trestné činy či trestné činy spojené se správou cizího majetku (např. zpronevěra 206 TZ). Z majetkových trestných činů však nezakládají překážku výkonu funkce člena orgánu OK nejčastěji páchané majetkové trestné činy jako je krádež (§ 205 TZ) nebo poškození cizí věci (§ 228 TZ), protože jejich zahrnutí do zákazu neprošlo testem proporcionality.[\[9\]](#)

§ 46 odst. 1 písm. d) pak stanovuje **překážku výkonu funkce pro osoby, na jejichž majetek bylo v ČR nebo v zahraničí vydáno rozhodnutí o konkurzu,** a to do okamžiku jeho zrušení. Tato nová úprava představuje zúžení překážky vůči dosavadní právní úpravě, protože je vypuštěna překážka neúspěšně ukončeného insolvenčního řízení osoby vykonávající funkci členů volených orgánů OK, ke kterému došlo v posledních třech letech. Nicméně zůstává povinnost informovat o této skutečnosti obchodní korporaci, kdy případné jmenování takové osoby do funkce je ponecháno čistě na rozhodnutí nejvyššímu orgánu, např. valné hromadě. [\[10\]](#)

Informační povinnost

Jaké povinnosti pak zákon ukládá přímo případným členům volených orgánů OK? Druhý odstavec § 46 jim zakotvuje informační povinnost, podle které musí předem zakladatele nebo obchodní korporaci informovat o tom, pokud:

- a. není nezpůsobilá k výkonu funkce,
- b. existují skutečnosti, které by důvodně mohly vést ke vzniku překážky výkonu funkce, nebo
- c. již zmíněna informační povinnost v souvislosti s neúspěšně skončeným insolvenčním řízením vedeným v posledních 3 letech proti osobě, která má být zvolena do funkce člena orgánu OK.[\[11\]](#)

Jak naložit se situací, pokud již máte např. jednatele, kterému po nabytí účinnosti novely vznikne překážka pro výkon funkce? Nezoufejte, pokud osobě vznikne překážka výkonu funkce člena až na základě současné novely ZOK, má dva měsíce na to situaci vyřešit. Tato osoba je povinna hned, jak se o dané skutečnosti dozví, nejpozději však do 1. 8. 2023, obchodní korporaci o této nové skutečnosti informovat a nejpozději dne 1. 10. 2023 pak funkce takové osoby zaniká ze zákona.

Obchodní korporace tak od 1. 7. 2023, kdy je novela účinná, mají dva měsíce k tomu, aby případně nahradily takového člena jeho orgánu.[\[12\]](#)

Evidence vyloučených osob

V návaznosti na novelizaci překážek výkonu funkce členů volených orgánů obchodních korporací se nově zřizuje evidence vyloučených osob. Tato evidence je blíže specifikována v § 70 - § 70d. ZOK. Evidence je informačním systémem veřejné správy a spravuje ji Ministerstvo spravedlnosti.[\[13\]](#)

Důvodem vytvoření evidence je jednak zlepšení kontroly, kdo může být jako člen voleného orgánu OK zapsán do OR, tedy ujištění se, že u této osoby není jedna z výše zmíněných překážek výkonu funkce. Druhým důvodem pak je i požadavek směrnice o digitalizaci, která v článku 13i[\[14\]](#) požaduje zřízení takového rejstříku, aby mohla na celoevropské úrovni fungovat výměna informací o osobách s překážkami výkonu funkce orgánů OK.

Jaké osoby se do evidence zapojují?

§ 70a ZOKu nám určí, jaké osoby budou vedeny v této evidenci. Jednoduše řečeno jsou zapsány všechny osoby, u nichž je dána překážka výkonu funkce podle § 46 ZOK, která byla založena orgány ČR. Pro zjištění překážek výkonu funkce vzniklých na základě rozhodnutí v jiných státech EU pak bude sloužit celoevropský systém **BRIS** (*Business Registers Interconnection System*).[\[15\]](#)

Zapisované údaje

Do evidence se podle § 70b budou zapisovat zejména základní identifikační údaje o fyzických i právnických osobách a dále informace o době, po kterou překážka výkonu funkce trvá a také důvod vzniku překážky s odkazem na zákonné ustanovení § 46 ZOKu. Také se bude evidovat to, zda zákaz výkonu funkce dopadá na členství ve všech orgánech OK nebo zda dopadá pouze na některé z nich. V neposlední řadě se také zapíše, zda je překážka omezena pouze na určitý okruh či oblast podnikání, např. pouze pro kapitálové trhy atd. Posledním údajem je pak datum zápisu, který se eviduje z čistě statistickým a kontrolních důvodů. Evidence se bude vést 10 let ode dne zániku překážky výkonu funkce z důvodů možných následných soudních sporů.[\[16\]](#)

Z hlediska efektivního výkonu státní správy se předpokládá automatická výměna údajů mezi informačními systémy soudů a správních orgánů o rozhodnutích, evidence vyloučených osob tak bude propojena s rejstříkem trestů a evidencí přestupků i insolvenčním rejstříkem.[\[17\]](#)

Vzhledem k faktu, že evidence bude obsahovat i citlivé osobní údaje, bylo rozhodnuto o její neveřejnosti. Přístup budou mít jen soudy pro účely soudních řízení (zejména rejstříkových) a přístup budou mít i notáři pro výkon jejich činnosti.

Bude možné zjistit, zda jsem v evidenci veden?

Ačkoliv je evidence nyní koncipována jako neveřejná, nemusíte se strachovat, že byste si Vaší případnou evidenci nemohli zjistit. Každá osoba se tak podle § 70e ZOK může obrátit na Ministerstvo spravedlnosti a požádat o poskytnutí informace, zda jsou o ní v evidenci vyloučených osob vedeny údaje nebo zda o ní byly vedeny v minulosti. Žádost bude možné podat pouze pomocí elektronického formuláře, který bude přístupný na stránkách MS.[\[18\]](#)

Závěr

Z výše uvedeného je tedy patrné, že novela ZOK přináší podrobné a systematické vymezení překážek výkonu funkce členů orgánů OK a vytváří jejich evidenci, která byla potřebná nejen z důvodu řádné

transpozice směrnice o digitalizaci, ale také v zájmu posílení ochrany veřejného pořádku a ochrany třetích osob, kdy nyní bude možné daleko snadněji a efektivněji kontrolovat fakt, jestli se členy voleného orgánu nestaly osoby vyloučené pro tuto činnost.

Důvodová zpráva navíc předpokládá, že novelizace bude mít pozitivní dopad na celé podnikatelské prostředí v České republice, a to jak zjednodušením celého procesu, tak vypuštěním podmínky předchozího získání živnostenského oprávnění pro účely zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Tato opatření tak zredukují časovou náročnost a náklady spojené se zakládáním společností a jejich registrací v rejstřících.

Doporučujeme však nové právní úpravě věnovat patřičnou pozornost, neboť pro obchodní korporace se může stát problematický případný automatický zánik funkce člena orgánu obchodní korporace k 1. 10. 2023.

JUDr. Jan Metelka, LL.M.

Associate

Mgr. Jan Juráš

Junior Associate

[DLA Piper Prague LLP, organizační složka](#)

Panská 854/2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 817 111
e-mail: prague@dlapiper.com

---

[1] Sněmovní tisk 139/0 (psp.cz), [Sněmovní tisk 139 \(psp.cz\)](#)

[2] Návrh zákona včetně důvodové zprávy, [Sněmovní tisk 139/0 \(psp.cz\)](#)

[3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, [Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/ ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice \(EU\) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností \(europa.eu\)](#)

[4] Návrh zákona včetně důvodové zprávy, str. 19, [Sněmovní tisk 139/0 \(psp.cz\)](#)

[5] § 46 ZOK staré úpravy (platné do 30. 6. 2023)

[6] § 6 odst. 2 zákona o živnostenském podnikání

[7] § 46 odst. 1 písm. a) ZOK nová úprava

[8] § 46 odst. 1 písm. b) ZOK nová úprava

[9] § 46 odst. 1 písm. c) ZOK nová úprava

[10] § 46 odst. 1 písm. d) ZOK nová úprava

[11] § 46 odst. 2 písm. a) ZOK nová úprava

[12] Článek V. přechodná ustanovení ZOK nová úprava

[13] § 70 - § 70d ZOK nová úprava

[14] [Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1151 ze dne 20. června 2019, článek 13i, Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/ ze dne 20. června 2019, kterou se mění směrnice \(EU\) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností \(europa.eu\)](#)

[15] Návrh zákona včetně důvodové zprávy, strany 34-36. [Sněmovní tisk 139/0 \(psp.cz\)](#)

[16] § 70b) ZOK nová úprava

[17] Návrh zákona včetně důvodové zprávy, strany 37-38. [Sněmovní tisk 139/0 \(psp.cz\)](#)

[18] § 70e ZOK nová úprava

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)